

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

59-2

BRNO 2018

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 59
Volume 59

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Rudolf Procházka, Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Zdeňka Pavková, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Šimon Ungerman

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce

Uherské Hradiště, Mariánské náměstí. Falzum arabské mince z druhé poloviny 8. století (obr. 81, str. 277).

Cover Photography

Uherské Hradiště, Mariánské náměstí (Square). Falsum of the Arabic coin from the 2nd half of the 8th century (Fig. 81, Pg. 277).

Adresa redakce
Address

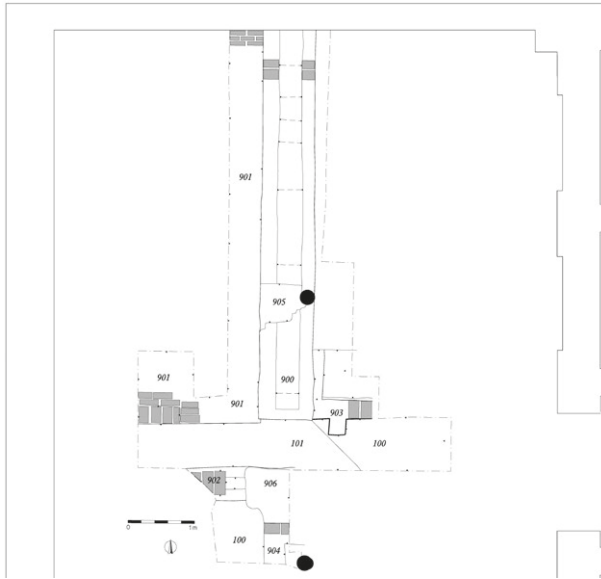
Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2018
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Copyright ©2018 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Obr. 66. Moravský Krumlov. Plán odkrytých konstrukcí.
Abb. 66. Moravský Krumlov. Plan der freigelegten Konstruktionen.

MORAVSKÝ KRUMLOV (OKR. ZNOJMO)

Zámek, č. p. 1. Vrcholný středověk, novověk. Hrad, zámek. Zjišťovací sondy.

V areálu KP zámek Moravský Krumlov provedla společnost Archaia Brno, z. ú., v roce 2017 zjišťovací sondy, které měly předcházet budoucí rekonstrukci zámku (Dejmal 2017). Cílem sondáže bylo ověřit úroveň a podobu historických povrchů. Celkem bylo provedeno osm sond (obr. 67). Jedna na malém nádvoří (S1), pět na hlavním nádvoří (S2, S5, S6, S7, S8), po jedné z jižní strany zámku (S3) a z východní strany zámku (S4).

V prostoru hlavního nádvoří byla již v hloubce cca 10 cm nalezena historická kamenná dlažba, která patrně sloužila v 19. století a možná dříve. Ta byla zachycena hlavně v sondě S2. Dále byla dlažba v různém rozsahu dochování registrována v sondách S5, S6, S7 a S8. Samotná dlažba je místy velice špatně dochovaná a veškeré recentní úpravy terénu na nádvoří (nedávná kanalizace apod.) ji dále poškodily.

Výzkum také přispěl k objasnění založení arkády okolo nádvoří. V jižní a asi i západní arkádě byly jednotlivé cihelné patky sloupů, které jsou obloženy písčivými články, založeny na masivních kamenných soklech, o průměru kolem 160 cm. Jiná situace byla zaznamenána při sloupu západní arkády při průjezdu. Zde sloup stojí na podobně široké cihelné patce, pouze opatřené předzákladem. Není ovšem vyloučeno, že by se

mohlo jednat o mladší úpravu či změnu postupu kvůli existenci průjezdu západním křídlem. Také terén okolo tohoto sloupu byl značně poškozen mladšími zásahy.

V sondě S6 byla také dokumentována konstrukce s. j. 904 vedoucí mezi jednotlivými sloupy. Buď se jedná o podklad dlažby, či o základovou ztužující zeď pod sloupy arkády. Zeď by byla vybudována dodatečně po zbudování patek. V sondě S7 v prostoru jižní arkády byla zachycena patrně i starší dlažba, či spíše její lůžko. Relikt konstrukce byl značně poškozený a nasedal v hloubce 30 cm přímo na podloží v podobě fialového slepence. Stejně tak byla na podloží či do výkopu v něm založena gotická severní zeď jižního křídla. Zdá se tedy, že do dnes dochovaný reliktní hradu v podobě dvou věží a hrady mezi nimi zaujal nejvyšší a nejužší místo ostrožny. Základová spára zdi nebyla ověřována.

V prostoru malého nádvoří se v sondě S1 podařilo doložit, že zde položená žulová dlažba je až recentní, přičemž původně se zde nacházel okapový chodníček nebo dlažba z říčních valounů. Pod úrovní této dlažby a podsypu pod ní se nacházejí od hloubky již intaktně dochované středověké vrstvy datovatelné na základě keramiky do 15. století. Ani v hloubce 80 cm nebylo v této sondě dosaženo podloží.

Sondáž přispěla i k ověření situace v prostoru tzv. předzámčí. Zde v sondě S4, v místech plánované rampy ve vstupu do jádra, byla v hloubce přibližně 40 cm zachycena cihlová dlažba. Patrně se jedná o interiérovou dlažbu dřevěného přístavku, který se nacházel v této části nádvoří.

Posledním zkoumaným prostorem byla sonda S3 při jižní straně jižního křídla. Zde se podařilo zachytit spodní část původního okenního otvoru před jeho zazdžením a také charakter starší zazdívkky. V sondě je patrné, že se zde terén minimálně dvakrát zvyšoval, což dokládají jednotlivé pozůstatky po omítce fasády. Jak dokládají historická vyobrazení i popisy, původně se v těchto místech nacházely parkově upravené terasy klesající k řece Rokytné. K mohutným navážkám, zcela měnícím charakter této části zámku, došlo až v druhé polovině 20. století.

Přestože je zámek a původní hrad v Moravském Krumlově jednou z důležitých lokalit, je zde referovaná sondáž teprve druhým řádným archeologickým výzkumem. Prvá sondáž proběhla v letech 1993/1994 hlavně v prostoru předzámčí a doložila situace již od 13. století (Himmelová 1995). Potřeba dalšího archeologického výzkumu při plánované opravě zámku je o to naléhavější, že veškeré zemní práce (nová kanalizace, stavební úpravy) a kopané sondy v rámci SHP byly v minulosti provedeny nelegálně bez účasti archeologa (Eliáš 2004).

Miroslav Dejmal, Jiří Grünseisen

Literatura

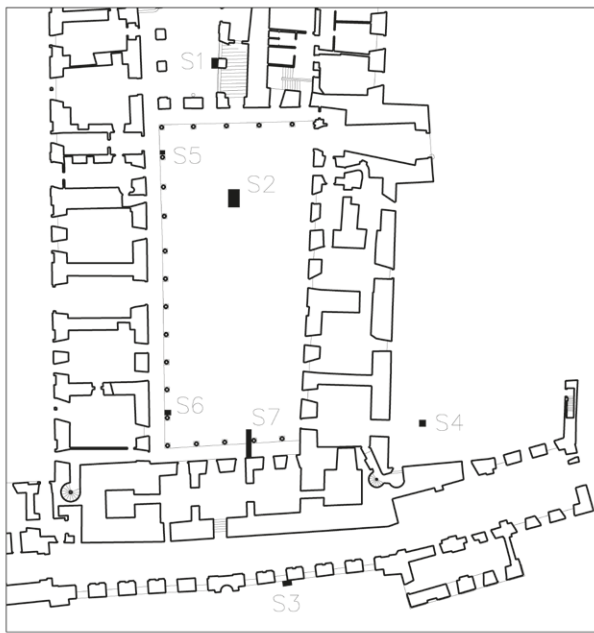
Dejmal, M. 2017: *A001/2017 Moravský Krumlov – zámek – sondy. Nálezová zpráva o záchranném archeologickém výzkumu.* Rkp. nálezové zprávy. Uloženo: Archiv nálezových zpráv Archaia Brno, z. ú.

Eliáš, J. 2004: *Zámek Moravský Krumlov, Stavebně historický průzkum – aktualizace 2004.* Rkp. stavebně historického průzkumu. Uloženo: Městský úřad Moravský Krumlov.

Himmelová, Z. 1995: *Moravský Krumlov – zámek 1993–1994.* Rkp. nálezové zprávy, č. j. 406/1995. Uloženo: Archiv nálezových zpráv, Archeologický ústav AV ČR, Brno.

Resumé

Moravský Krumlov (Bez. Znojmo), Schloß Nr. 1. Mittelalter, Neuzeit. Burg, Schloß. Probegrabung.

Obr. 67. Moravský Krumlov, lokalizace sond v rámci areálu zámku.

Abb. 67. Moravský Krumlov. Lage der Suchsschnitte im Schloßareal.

NÁMĚŠŤ NA HANÉ (OKR. OLMOUC)

„V Psínku“. Středověk. Ojedinelý nález mince. Povrchový průzkum. Uložení nálezu: Vlastivědné muzeum v Olomouci.

Během provádění terénní prospekce v okolí obce Náměšť na Hané našel T. Přidal pomocí detektoru kovů stříbrnou minci, a to konkrétně v prostoru mezi městysem a místním kravínem (lidově trať V Psínku). Na ZM ČR 1:25 000, list 24-223, její přibližnou polohu určují souřadnice 182 mm od Z s. č. a 68 mm od S s. č.

Štýrsko, Friedrich V. (1424–1493), mincovna: Graz, AR fenik se čtyřrázem, do 1460.

Av.: V trojpásu uprostřed rakouský štítek s břevnem a kolem písmena F – R – I. Ve vnějších úhlech trojpásu gotické lístky podobné lilii.

Rv.: Hladký se čtyřrázem.

Lit.: Koch 1994, č. F b 3, Taf. 87; Radoměský 1967, 137, č. 36

0,374 g; 13 /14 mm

Fenikovou minci můžeme přiřadit Friedrichovi V., který se stal 1424 nejprve štýrským knížetem, poté 1439 rakouským knížetem a o rok později římskoněmeckým králem coby Friedrich III. Provenienční původ mince lze nejspíše hledat ve štýrské mincovně v Grazu, i když zcela vyloučit nelze ani možnost ražby v dolnorakouské mincovně ve Vídni. Střížek mince odpovídá svou velikostí půlfenikům, ovšem jeho poněkud vyšší hmotnost nás nutí zařadit minci spíše mezi fenikové ražby. Rakouské feniky (zejména vídeňské) náležely na Moravě po husitských válkách k poměrně běžně užívaným drobným nominálům, jež v peněžním oběhu nahrazovaly nedostatek domácí drobné mince. Ve známém nález z Králového Dvora u Berouna se kupříkladu nacházelo 12 kusů štýrských feniků s ryzostí 427/1000.

Lukáš Hlubek, Filip Hradil,
Tomáš Přidal

Literatura

Koch, B. 1994: *Corpus Nummorum Austriacorum, Band I – Mittelalter.* Wien: Kunsthistorisches Museum Wien.

Radoměský, P. 1967: Nález mincí z 15. století v Králově Dvoře u Berouna. *Sborník Národního muzea v Praze, řada A – Historie XXI(3)*, 109–191.

Resumé

Náměšť na Hané (Bez. Olomouc), „V Psínku“. Spätmittelalter. Einzelfund. Der Steiermark Pfennig. Oberflächensammlung.